

BRĪVĀ LATVIJA

ISSN 0934-6759

2012. gada 14. jūlijs – 20. jūlijs

APVIENOTĀ **LONDONAS AVIZE** UN **LATVIJA**

Nr. 27 (1253)

Lasiet tieklī!
www.brivalatvija.lv

Latviju pieskandina *Baltica 2012*

No 5. līdz 9. jūlijam Rīgā un daudzviet Vidzemē norisinājās 25. Starptautiskais folkloras festivāls *Baltica 2012*. Šis festivāls jau tradicionāli ik gadu notiek citā Baltijas valstī. Šogad svētku dalībnieku vidū bija dziedātāji, dejotāji un tautas mūziķi no daudzām valstīm – Lietuvas, Igaunijas, Zviedrijas, ASV, Bulgārijas, Izraēlas, Itālijas, Francijas, Ukrainas un Lielbritānijas. Festivālā piedalījās arī 173 Latvijas etnogrāfiskie ansambļi un kopas, svētkus kuplināja Latvijas stāstnieki un lietiskās mākslas meistari. Taču īpaši miļi tika sveiktas latviešu folkloras kopas

no ārzemēm – „Sidrabavots” un „Teiksmā” no ASV, „Dūdalnieki” no Lielbritānijas, „Daina” no Omskas Krievijā un „Dzērvēs” no Luksemburgas.

Visu tautas tradīciju kopēju prasme tika demonstrēta gan Rīgā, gan ārpus galvaspilsētas – Īkskilē, Ķekavā, Turaidā, Siguldā, Barkavā, Cesvainē, Ērgļos, Koknesē, Ļaudonā un Madonā. Ar dziesmām un tautas melodijām visu paaudžu tautas garamantu kopēji un glabātāji apliecināja piederību pie savas tautas saknēm, jo tas dažādu tautu pārstāvjiem ļauj atplaukt krāšņā daudzveidībā.

Valsts prezidents Andris Bērziņš tiekas ar festivāla *Baltica 2012* grupu vadītājiem

DVF VALDES SĒDES

Kopš marta delegātu pilnsapulces jaunievēlētā valde noturējusi trīs sēdes. Pirmā sēdē valde pārskatīja pilnsapulces pieņemtos lēmumus un izteiktos viedokļus, kas ietekmēs darbību nākotnē.

Amatu sadale šim gadam:

Uldis Reveliņš – valdes priekšsēdis, sakarņieks ar «Straumēnu» saimniecību, DVF pārstāvis Izglītības fondā

Pauls Vanags – valdes priekšsēža vietnieks

Laimons Ceriņš – administrācijas daļas vadītājs, archīva kārtotājs un pārzinis

Una Torstere – valdes sekretāre un protokoliste, saimnieciskās daļas kasierē, DVF pārstāve Eiropas latviešu apvienībā

Viesturs Vāvere – DVF kasieris
Ilze Grickus – Informācijas daļas vadītāja un DVF pārstāve Izglītības fondā

Krišs Ligers – Kultūras daļas vadītājs, biedrzinis, sakarņieks ar jauniebraucējiem no Latvijas, padomdevējs būvniecības jautājumos

Jānis Gravenieks – sakarņieks ar Londonas namu, Jaunatnes daļas vadītājs

Valdes sēdēs piedalās arī vana-džu vadītāja Marita Grunts, Revīzijas komisijas priekšsēdis Ivars Muravskis un DVF pārstāvis DV CV un BLIK priekšsēdis Aivars Sinka.

Katrā sēdē tiek pārskatīti un pārrunāti pārskati par DVF trim īpašumiem. Daudzi darbi jau ir paveikti, bet daudz darbu vēl ir priekšā, un ienākumu līmenis neļauj visus remontus un uzlabojumus veikt uzreiz. Visos trijos īpašumos vispārējais finansiālais stāvoklis lēnām uzlabojas, un ceram, ka tāpat būs arī nākotnē.

Atsaucoties uz delegātu pilnsapulces lēmumu, DVF valde izskatījusi DVF statūtus un ieteiktās maiņas nodaļām izsūtītas, lai rudens pilnsapulces delegāti varētu sagatavoties pārrunām un lemt par vajadzīgiem grozījumiem. Pēc ievēlētās darba grupas turpmākām pārrunām ar viesnīcas „Radi un draugi” valdi un viņu juristu, izsūtīts arī DVF valdes lūgums nodaļām pieņemt lēmumu pārrakstīt «SIA „LWF viesnīca „Radi un draugi”” daļas uz „Latvian Welfare Trust”, kam ir pilntiesīgs juridiskais statuss.

DVF pārstāvis Centrālajā valdē Aivars Sinka piedalījās DV CV konferencē un sēdēs un DVF valdei sniedza pārskatu par notikumiem un lēmumiem (sk. rakstus BL 23. nr.).

Vanadzju daļas vadītāja Marita Grunts priecējās par labi apmeklēto un veiksmīgo vanadzju salidojumu, kas notika DVF Kovent-

rijas nodaļas īpašumā „Mūsmājas”, kur mājas saimniecība vānadzies uzņēma ļoti sirsnīgi. (Sk. rakstu BL 23 nr.). Marita Grunts piedalījās arī DV CV konferencē un sēdēs „Bērzinē”, kur ir bijusi ļoti plaša programma.

Plānotais Jaņu sarīkojums „Straumēnos” diemžēl tika atcelts, jo pārāk mazs bija iepriekš pārdoto biļešu skaits. Iespējams finansiālais zaudējums būtu bijis stipri lielāks, nekā tika paredzēts marta pilnsapulcē. Rīkotāji nolēma, ka risks ar šā sarīkojuma rīkošanu ir pārāk liels un tas nebūtu attaisnojams. Brieseles latviešu deju kopas braucieni vairs nevarēja atteikt, bet dejotājiem radās iespēja iepriecināt kaimiņus - DVF Koventrijas nodaļas līgotājus «Mūsmājas».

Sestdien, 8. septembrī, DVF īpašumā «Straumēni» tiek rīkotas „Jauniešu dienas” ar sporta sacensībām un citām noarbibām. Plašāka informācija pieejama www.latviešiem.co.uk, vai var rakstīt uk_jauniesi@inbox.lv.

Nākamā DVF nodaļas delegātu pilnsapulce paredzēta svētdien, 9. Septembrī, «Straumēnos». Tai pašā dienā par dzēta arī SIA viesnīcas „Radi un draugi” pilnsapulce.

Ilze Grickus

Korim *Sōla* - trīs zelta medaļas Pasaules koņu olimpiādā!

Koņa mūzikas draugi ar interesi sekoja norisēm Pasaules koņu olimpiādā, kuŗā līdz 14. jūlijam norisinājās ASV pilsētā Sinsinati un kuŗā piedalījās 15 tūkstoši dziedātāju no 362 koņiem. Pasaules koņu olimpiada ir lielākais starptautiskais koņdziedāšanas sarīkojums, tāpēc iepriecina ziņa – Latvijas Kultūras akadēmijas koris *Sōla* diriģenta Kaspara Adamsona vadībā Pasaules koņu šāgada sacensībās ieguvis trīs zelta medaļas – jaukto koņu, folkloras un sakrālās mūzikas kategorijā.

Visvairāk punktu koris izpelnījās sakrālās mūzikas kategorijā, kuŗā vairāki vērtētāji Latvijas dziedātājiem deva augstāko iespējamo vērtējumu. Jo augstāk šis koņa sasniegums vērtējams tāpēc, ka bija jāsaņem tā sauktajā “čempionu grupā”. Koņus šai grupai izvēlas Pasaules koņu olimpiadas mākslinieciskā padome, un šajā grupā vāju koņu nav, bet konkurence ir ļoti sīva. Mūsu koris iemantoja publikas simpatijas. Visos koncertos un arī konkursā, kad dziedāja *Sōla*, klausītāji kori sveica ar aplausiem, stāvot kājās. Koņa māksli-

Koņa *Sōla* dalībnieki

nieciskais vadītājs Kasparis Adamsons pēc veiksmīgā starta un finiša koristiem pauda prieku par kopīgi paveikto. Viņš apgalvoja, ka koņa pilnveidošanās pēc pašreizējiem sasniegumiem nepastāsies. Koris jau ir atgriezies Latvijā. Otrās nedēļas konkursos un sarīkojumos Sinsinati piedalījās arī vokālā grupa *Latvian Voices*.

2014. gadā Pasaules koņu olim-

piada notiks Rīgā. Visa gada garumā mūsu galvaspilsēta tad baudīs godu būt Eiropas kultūras galvaspilsētai.

9 770934 67501 8 27

Mīlie draugi!

Nupat saņēmu Bērnu literatūras centra sakopotās ziņas par Latvijas bērnu bibliotēkām un skolu bibliotēkām, kā arī diasporas kultūras centriem, kas šogad vēlas piedalīties Bērnu un jauniešu žūrijā.

Rezultāti ir pārsteidzoši, prognozes sabrukušas!

Liels, acīm redzams lasītgrības pieaugums – pieteikušās 517 bibliotēkas (pagājušajā gadā – 450), 15 000 lasošo bērnu (pagājušajā gadā bija 10 000).

Turklāt šogad ir iespējams piedalīties arī vecākiem, ir izveidota

piecu grāmatu kolekcija, ko lasīs Vecāku žūrija. Nezinu, kā būtu pareizāk teikt – ka vecāki ar savu līdzdalību veicinās bērnu lasīšanu vai ka bērni ievilks lasīšanā arī vecākus, bet noteikti ir labi abējādi.

Protams, par to visu ir ļoti jāpriecājas – taču šai labajai ziņai ir sava sliktā ziņa. Gan pašām bibliotēkām, gan Bērnu literatūras centram šogad naudas Bērnu žūrijas grāmatu iegādei ir vēl mazāk.

Viss jau ir aprēķināts: Latvijas Nacionālās bibliotēkas atbalsta

biedrības akcija „Sirsnīga prasa, lai bērniņš lasa” (gribētos atkal un atkal uzsvērt, ka prātiņš to prasa ne mazāk...), kuņas vēstniece es joprojām esmu, ir saņēmusi konkrētu lūgumu: ir jāpalīdz 365 bibliotēkām iegādāties visu šā gada Bērnu žūrijas grāmatu kolekciju vai tās daļu. Tas nozīmē, ka ziedojumos ir jāsavāc ap 25 000 latu – krietni vairāk nekā iepriekšējā gadā (tad veiksmīgi savācām apmēram 12 000 un pietika visiem, kam trūka).

Es domāju, ka tas nav nekā neiespējams. Esmu pārliecināta,

ka atbalstītāju prieks par bērnu gatavību lasīt un bibliotēku gatavību ar šiem bērniem nodarboties, un, protams, arī mūsu pozitīvā spītība un vēlme, lai valsts mācās no saviem pilsoņiem, kur ir vērts ieguldīt naudu, – ka visas šīs labās jūtas, intelektuālie apsvērumi un sociālā solidaritāte radīs lasīšanas atbalstītājus tādu pašu uzrāvienu kā Bērnu žūrijas dalībniekos!

Ziedot iespējams www.ziedot.lv vai piezvanot uz viena lata ziedojumu tālruni 90006889. Sazinoties ar LNB atbalsta biedrību

(67843767, 29355624, sanita@gaisma.lv, www.gaisma.lv), var izvēlēties sev konkrētu “aizbilstamo” bibliotēku, kuņai palīdzēt.

Lūdzu, iesaistieties! Ziedojiet paši, stāstiet visiem par “Sirsnīga prasa, lai bērniņš lasa” un aiciniet ziedot, jo mūsu labdarības projekts ir daudzu bibliotēku vienīgā cerība. Bez tā viņi paliks ārpus Bērnu žūrijas un nenotiks tas labais un jēdzīgais, kas varētu notikt, ja šīs grāmatas būtu bērniem pieejamas.

Pateicībā par izpratni un atbalstu jūsu **Inese Zandere**

Kārlis Dzīlleja un Talsu novads

Varētu Talsu novadu likt pirmajā vietā, jo grāmatas sastādītājs, literatūrzinātnieks Ilgonis Bērsons, pats būdams talsnieks, ievadā uzsvē, ka Dzīllejas daudzšķautņainā literārā darbība būtu apskatāma atsevišķā monografijā. Šis izdevums varot tikai izgaismot rakstnieka un viņa senču sakari ar Talsu novadu.

K. Dzīllejas-Tifentāla dzīves aprakstam viela ņemta no paša rakstnieka atmiņām. Pirmo rakst-

niku, pēc kuņa Talsu apkārtnes Bezdubeņu mājas ciltstēvs miris ap 1779. gadu. Viņa dēls Bezdubeņos ir Ernests (1741-1808). Trešajam Bezdubeņu saimniekam jau ir iedots uzvārds Ģirts TIFENTĀLS (sakarā ar mājas atrašanās vietu – skatoties no kalna, tā bijusi „dziļā lejā”. Bet ĢIRTS gan nav vācu vārds!). Ceturtā paaudzē ir JANIS. Bet piektajā – Kārlis Tifentāls ir Bružkalnos, tuvāk Talsiem. Sestajā – rakstnieka tēvs Janis Tifen-

me pret jaunām laika strāvām. Sacerējums „Pa Kurzemes Šveici” (1930.g.) izgaismo novadu kultūrvēsturiski. Kuņš no jums zina, ka vārds „Tukums” libiski nozīmē „Čupu kalns”, – tur atrodoties šļūdoņa morēnas. „Kandavai” pamatā libiešu vārds „celms” – tāpat: „Celmaine”. Vārds „Talse” minēts jau kuršu un vācu līgumā 1230. gadā.

No 16 lappušu garā stāstījuma „Dinsberga skola” (1932.g.) var izlobīt, kā darbojušās skolas 19. gs. 70. gados. Saglabātie skolēnu domraksti (atstāti „vecajā drukā”, tāpēc pagrūti lasāmi) stāsta, ka skola izremontēta, ielikta „glāžu rūtis”, telpās pa petrolejas lampai.

Darba sekmes vērtē pēc krievu valodas prasības. Iepazīstam skolas sodus – pāršanu, stūri likšanu un ķeršanu aiz ausīm. Izbrīnu rada minētā lielā skolēnu smēķēšana: „Ja viņš (skolnieks) nevar dabūt pipi, viņš bāls kā liķis.” Uzsvērtā rēķināšanas vajadzība: „... aizbrauc uz pilsētu ko pārdot, žīdi var viegli piekrāpt, ja nemāk rēķināt...”

No četriem dzejoļu krājumiem šeit atlasīti 19 dzejoļi, kaut gan pēc „Kursas dziesmu” piezīmēm (126.lpp.) liekas, ka ir vēl vairāki, kas saistīti ar Talsiem. Turklāt viens dzejolis iespiests divreiz ar dažādiem virsrakstiem: „Dzimentenes pilskalns” (72. lpp.) un „Talsu ģerboņa dziesma” (133.lpp.).

Nav jau viegls uzdevums saliedēt kopīgā veselumā tik prāvu dažādību. Saskaitot iespiesto tekstu, šķiet, trešā daļa ir I. Bērsona rokas rakstīta. Viņam, kā jau zinātniekam, piemīt liela literātu izzināšanas kāre līdz ar spēcīgu sevis izteikšanas vajadzību. Ar šādu noslieci pagrūti veidot darbu mūsdienu vidējam lasītājam, bet levdā grāmata ir šādi prezentēta. Taču to lasīs nevis pusaudži, ne jaunieši, bet latviešu kultūras alcēji brieduma gados. Šiem lasītājiem nav divreiz jāatgādina K. Barona nopelni. Arī raksts par K. Valdemāra simtgadi bija noderīgs

me pret jaunām laika strāvām. Sacerējums „Pa Kurzemes Šveici” (1930.g.) izgaismo novadu kultūrvēsturiski. Kuņš no jums zina, ka vārds „Tukums” libiski nozīmē „Čupu kalns”, – tur atrodoties šļūdoņa morēnas. „Kandavai” pamatā libiešu vārds „celms” – tāpat: „Celmaine”. Vārds „Talse” minēts jau kuršu un vācu līgumā 1230. gadā.

No 16 lappušu garā stāstījuma „Dinsberga skola” (1932.g.) var izlobīt, kā darbojušās skolas 19. gs. 70. gados. Saglabātie skolēnu domraksti (atstāti „vecajā drukā”, tāpēc pagrūti lasāmi) stāsta, ka skola izremontēta, ielikta „glāžu rūtis”, telpās pa petrolejas lampai.

Darba sekmes vērtē pēc krievu valodas prasības. Iepazīstam skolas sodus – pāršanu, stūri likšanu un ķeršanu aiz ausīm. Izbrīnu rada minētā lielā skolēnu smēķēšana: „Ja viņš (skolnieks) nevar dabūt pipi, viņš bāls kā liķis.” Uzsvērtā rēķināšanas vajadzība: „... aizbrauc uz pilsētu ko pārdot, žīdi var viegli piekrāpt, ja nemāk rēķināt...”

No četriem dzejoļu krājumiem šeit atlasīti 19 dzejoļi, kaut gan pēc „Kursas dziesmu” piezīmēm (126.lpp.) liekas, ka ir vēl vairāki, kas saistīti ar Talsiem. Turklāt viens dzejolis iespiests divreiz ar dažādiem virsrakstiem: „Dzimentenes pilskalns” (72. lpp.) un „Talsu ģerboņa dziesma” (133.lpp.).

Nav jau viegls uzdevums saliedēt kopīgā veselumā tik prāvu dažādību. Saskaitot iespiesto tekstu, šķiet, trešā daļa ir I. Bērsona rokas rakstīta. Viņam, kā jau zinātniekam, piemīt liela literātu izzināšanas kāre līdz ar spēcīgu sevis izteikšanas vajadzību. Ar šādu noslieci pagrūti veidot darbu mūsdienu vidējam lasītājam, bet levdā grāmata ir šādi prezentēta. Taču to lasīs nevis pusaudži, ne jaunieši, bet latviešu kultūras alcēji brieduma gados. Šiem lasītājiem nav divreiz jāatgādina K. Barona nopelni. Arī raksts par K. Valdemāra simtgadi bija noderīgs

toreiz, nevis tagad. Nez vai Rīgas vai Londonas latvieši iedziļināties 35. lappuses piezīmēs par Zvārguļa *Zobgaļa Kalendāra Vēstulnieka* vēstījumu? – šo visu sīkumu vietā varētu lasīt pieminētos, šeit neesošos Dzīllejas dzejoļus vai kādu fragmentu no viņa nublicētā manuskripta „Anno 1934”. Man būtu gribējies pēdējās sešas lappuses, kur gandrīz visu sarakstījis I. Bērsons pats, atdalīt no iepriekšējā kopuma – kā PIELIKUMU.

Nez vai grāmatu varētu dēvēt par šedevru, bet tā ir izdevusies ļoti skaista, ar mākslinieka Žaņa Sūniņa gleznas „Ūdens iela Talsos” reprodukciju uz pelēcīgā lietus lašu fona. Grāmata ir daudz fotoattēlu; tā nav bieza – 156 lappuses. Labi iesieta un parocīga formāta. Interesanta ar daudzpusīgām vēsturiskām uzziņām par plašu Kurzemes daļu kā novadniekiem, tā citiem Latvijas patriotiem. Pieņemu, ka tā spēš iekārdināt lasītājus iepazīties vēl ar vienu no mūsu inteligentajiem un daudzveidīgajiem kultūras veidotājiem, kuņu mums nav nemaz tāds daudzums.

Ziņas par grāmatu TALSOS, biedrībā „Aleksandra Pelēča lasītava”, pie Zigurda Kalmaņa.

V. Lasmane

tu „Mana dzīve un darbs” (1924) viņš sāk ar senčiem, atzīstoties: „... neesmu izpētījis savu senču vēsturi, bet zinu tik daudz, ka tie ir ienācēji no Vācijas.” Šo apgalvojumu nākamajā rakstā „Es atskatos” (1947. g.) viņš labo, rakstīdams: „Bezdubeņos mani senči saimniekojuši no senseniem laikiem...” – Tagad uzzinu no rakstnieka meitas Ilzes Zivertes Stokholmā, ka viņas tēvs ap 40. gadu no baznīcas grāmatām un revīzijas listēm sastādījis cilt-

tāls (1869-1949), miris Sibīrijā, un septītajā – pats rakstnieks KĀRLIS TIFENTĀLS (1891-1963, miris Stokholmā). Uzvārds mainīts 1940. gada 11. februārī ar Dzīlleja, ko viņš par pseudonimu lietojis kopš 1912. gada pamišus ar citiem 15 segvārdiem.

K. Dzīlleja nonāk trimdā 1944. gadā Vācijā, pārceļas uz Zviedriju 1949. gadā, pārbedīts 1991. gadā Talsu Jauviņu kapos. Sastādītājs I. Bērsons, šķiet, par cilt-

Lasiet tīmeklī!

ASV latviešu
laikraksta

LAIKS

mājaslapa
www.laiks.us

„Zvaigznes” grāmatas varat iegādāties, sazinoties pa e-pastu tirdznieciba@zvaigzne.lv vai rakstot „Grāmatu klubam” Rīgā, **Bīķernieku ielā 19, LV-1039** un zvanot **tālr. +371 67801708**

Diplomātu, literātu, tiesībnieku, padaigogu Oļģertu Rozīti atceroties

Oļģerts Rozītis dzimis 1912. gada 2. jūlijā Pēterburgā, Krievijā. Tēvs Rūdolfis Rozītis bija pulkvedis Latvijas armijā; māte Emma (Emīra) Rozīte (dzim. Zeibolte) – rakstniece.

O. Rozītis studējis tieslietas Latvijas Universitātē. Ieguvis skolotāja tiesības Latvijas Izglītības ministrijas Angļu institūta kursos. Beidzis Tautas augstskolas franču valodas kursus. Vēlāk, trimdā, ieguvis otru gradu tieslietas Melburnas universitātē. 1935. gadā uzsācis darbu Latvijas Ārlietu

ministrijā Rīgā, 1938. gadā pārcelts uz Latvijas sūtniecību Anglijā, kur ar laiku kļuvis par 1. sekretāru. O. Rozītis bija viens no *Londonas Avīzes* un Latviešu biedrības Lielbritānijā dibinātājiem. Ar Latvijas valdības ārkārtējā pilnvarnieka sūtņa Kārļa Zariņa rīkojumu O. Rozītis 1952. gadā tika iecelts par Latvijas konsulāro pārstāvi Austrālijā. Konsulatā O. Rozītis strādāja līdz pat mūža beigām. Melburnā ilgus gadus viņš strādāja par skolotāju Daugavas skolā. Bijis arī skolotājs Melburnas

latviešu vidusskolā un vairāku Austrālijas latviešu jaunatnes kursu rīkotājs un lektors. Aktīvi piedalījies trimdas sabiedriskajā dzīvē un dažādu organizāciju darbā, bet sava diplomātiskā posteņa dēļ nav bijis amatos sabiedriskās organizācijās, vienīgi kādu laiku bija Latviešu preses biedrības Austrālijas kopas priekšsēdis. O. Rozītis atbalstījis jaunatni un izglītību, mūža pēdējos gados bijis arī skolotājs austrāliešu skolās.

Literātūrai pievērsies jau Latvijā, publicējis atsevišķus stāstus

un apceres izdevumos *Brīvā Zeme*, *Latvijas Kareivis*, *Raksti* u. c. Rēgulāri piedalījies Austrālijas latviešu rakstnieku dienās un citos sarīkojumos, darbi publicēti arī vairākos trimdas žurnālos un avīzēs.

O. Rozītis izdevis divas grāmatas: īsformu krājumu „Pavedieni” (1966) un stāstu krājumu „Meža” (1982). Npublicēti manuskriptā palikuši romāns „Spirāles” (sarakstīts aizritējušā gadsimta 30. gados par notikumiem Latvijas armijas stābā Rīgā 20. gados) un

isprozas krājums „Bija un nebija”, kā arī daudzi isprozas darbi.

O. Rozītis lasījis referātus dažādos forumos par literāriem, vēsturiskiem un sabiedriski politiskiem tematiem. Publicējis rakstus daudzos latviešu laikrakstos un žurnālos: *Londonas Avīze*, *Ceļa Zīmes*, *Austrālijas Latvietis*, *AL Gadagrāmata*, *Brīvais Vārds*, *Gredzens*, *Tilts*, *Jaunā Gaita*, *LARAs Lapa* u.c. Ar referātiem un rakstiem informējis arī austrāliešu un angļu sabiedrību par Latviju un latviešiem.

O. Rozītis miris 1984. gada 23. martā Melburnā.

M. R.

PIRMĀ SIEVIETE BĪSKAPE ISLANDĒ

Pēc Islandes luterāņu Baznīcas oficiāla ielūguma kopā ar Latvijas evaņģēliski luteriskās Baznīcas ārpus Latvijas archibīskapa Elmāru Ernstu Rozīti 24. jūnijā piedalījāties Islandes bīskapes Agneses Sigurdardotiras svinīgajā konsekrācijas dievkalpojumā Reikjavīkas katedrālē.

Uz nozīmīgo pasākumu bija ieradusies vairāki Eiropas valstu bīskapi: Zviedrijas archibīskaps Anders Veirids, Somijas archibīskaps Kari Mäkinens, Borgas bīskaps no Norvēģijas Atle Sommerfelts, Īrijas anglikāņu archibīskaps Maikls Džeksons, Dānijas vadošais bīskaps Peters Skovs Jakobsens, Skotijas episkopālu Baznīcas vadošais bīskaps Deivids Čilingverts, Lielbritānijas luterāņu Baznīcas bīskape - latviete Jana Jērūna-Grīnberga u.c.

Archibīskaps E. E. Rozītis nodeva oficiālus sveicienus arī no Baltijas luterāņu baznīcu bīskapiem.

Dienā pirms oficiālā sarīkojuma viesi piedalījās ekskursijā, ko vadīja Islandes luterāņu Baznīcas programmu koordinātores Anna M. Olafsdotira un Adda Steina. Ekskursijas laikā bija iespējams

ne tikai iepazīties ar Islandes vēstures pārskatu, apmeklēt vecāko Islandes baznīcu un islandiešiem nozīmīgas vietas, bet arī savstarpēji iepazīties un apmainīties domām. Gadījās arī dažāda laba anekdote, un tad islandieši paši par sevi labsirdīgi pajoko. Islandē ir pavisam maz koku, un, ja arī vietām sastopami, tad tie drīzāk ir pundurkociņi, tāpēc islandieši uz jautājumu: “Ko darīt, ja tu mežā apmaldies?” - atbildētu: “Piecelies kājās!”

Sarunas turpinājās arī vakarā pie viesiem un Islandes Baznīcas pārstāvjiem par godu rīkotām vakariņām.

Prieku un pārsteigumu mums sagādāja pie mūsu galda mums blakus apsēdusies jaunievēlētā bīskape Agnese Sigurdardotira, kā arī Norvēģijas un Dānijas bīskaps un bīskape no Grenlandes. Nezinu, vai citādi būtu bijis iespējams uzzināt dažādas katras zemes Baznīcai raksturīgas nianšes, piemēram, to, ka Grenlandes bīskape daļā no saviem draudžu apciemojumiem dodas ar helikopteru.

Interesanti, ka islandieši ir saglabājuši seno norvēģu valodas tradi-

Pēc konsekrācijas dievkalpojuma Reikjavīkas katedrālē Hallgrimskirka. 1. rindā vidū bīskape Agnese Sigurdardotira, trešais no labās archibīskaps Elmārs Ernsts Rozītis

ciju - uzvārdus darināt pēc tēva vārda. Piemēram, Agnese Sigurdardotira - tas nozīmē Agnese Sigurda meita, bet vīriešiem, piemēram, Reikjavīkas Doma baznīcas dekāns Sr. Hjalmars Jonsons - jāsaprot kā Sr. Hjalmars Jona dēls.

Jaunās bīskapes ievēlēšana norāda uz demokrātisku procesu attīstību Islandes luterāņu Baz-

Vera Volgemute Rozīte ekskursijas laikā kopā ar Islandes luterāņu Baznīcas programmu koordinātori un ekskursijas vadītāju Annu M. Olafsdotiru (pa kreisi) pie Gullfosa ūdenskrituma

nīcā. Kaut arī starp vairāk nekā 150 mācītājiem Islandē ir arī sievietes, tieši jaunievēlētā bīskape ir šķīrusies ar vīru un uzaudzinājusi trīs nu jau pieaugušus bērnus - divus dēlus un meitu. Bīskape par to stāstīja ar siltu mātes lepnumu un prieku.

Tieši pārvarot grūtības, viņa ieguvusi dziļu uzticību un palīdzību Dievam.

Konsekrācijas dievkalpojuma uzrunā bīskape uzsvēra dzīvās ticības nozīmi Baznīcas turpmākā attīstībā un cilvēku vienotībā.

Agnese Sigurdardotira patiesi likās ne tikai Baznīcas, bet visas islandiešu tautas ievēlētā, jo konsekrācijas laikā varenā Reikjavīkas katedrālē bija viesu pārpildīta. Cilvēki bija sabraukuši no visiem Islandes krastiem (kā zināms, salas vidiene ir neapdzīvota, līdzīgi kā Austrālijai). Uz dievkalpojumu bija ieradies arī Islandes Valsts prezidents ar kundzi u.c. ievēro-

jami viesi. Dievkalpojumu pārraidīja Islandes televīzija un radio.

Patiesi iespaidīgi bija no malas vērot svinīgo konsekrāciju ar daudzajiem mācītājiem talāros ar baltu apkakli un dažādu valstu bīskapiem greznos tērpos.

Islande, tāpat kā Latvija, ir maza, ar vēl mazāku iedzīvotāju skaitu, kas sasniedz tikai apmēram pusmiljonu, tāpēc mūsu tautām ir gan līdzības, gan tomēr arī atšķirības. Ļoti svarīgi ir arvien vairāk apzināties, cik nozīmīga mazajām kaimiņu tautām ir turēšanās kopā - ne skaužot, bet mācoties labāko pieredzi un sniedzot draudzīgu roku. Islande apliecina, ka arī bez armijas un bruņošanās ir iespējams pastāvēt un attīstīties. To nodrošina tautas gara spēks un drošība. No islandiešiem mēs droši varam mācīties sīkstumu, izturību, lepnumu par savu zemi un tautu un labu demokrātiju.

Vera Volgemute Rozīte

Archibīskaps Elmārs Ernsts Rozītis pie Reikjavīkas katedrāles Hallgrimskirka, kurā notika bīskapes konsekrācijas dievkalpojums

NOVADU ZIŅAS

Dabas mūzejā – zemenes

Latvijas zemeņu audzētāju parāde Rīgā

Latvijas Dabas mūzejā Rīgā jūnija nogalē pēc triju gadu pārtraukuma notika izstāde „Zemenes”, ko rikoja Rīgas Dārzkopības un biškopības biedrība. Savukārt jau piekto gadu Latvijas Augļkopju asociācija aicināja uz tradicionālo Zemeņu festivālu, kas ierasti notiek pie tirdzniecības centra „Spice”.

Cetras dienas zemeņu audzētāji no Latvijas novadiem veda uz Rīgu vairāk nekā 50 šķirņu kārdinoši smaržīgo un veselīgo pašu audzēto produkciju. Isti vietā bija atgādinājums pilsētniekiem, kādas izskatās Latvijā audzētās zemenes, jo Rīgas Centrālirtgū un lielveikalos visu vasaru ir nopērkamas arī no Polijas, Ungārijas, Beļģijas, Spānijas un Turcijas importētās ogas.

Izstādē Dabas mūzejā dominēja lielražotāju audzētās zemenes. Piemēram, Tukuma novada a/s „Pūres dārzkopības izmēģinājumu stacija” ir vienīgā Latvijā, kas veic pētījumus par zemeņu šķirnēm un to audzēšanas tehnoloģijām, bet Viļķenes pagasta z/s „Vinkalniņi” ir bioloģiskā saimniecība, kas nodarbojas ne tikai ar zemeņu audzēšanu, bet arī ar lauku tūrismu. Izstādes dalībnieki cildināja daudzās ogu šķirnes. Kā lai nelepjas, ja Latvijā

Uztura speciālisti iesaka vasarā apēst vismaz 5 kg zemeņu, jo šīs ogas ir bagātas ar vitamīniem, dzelzi, kaliju un magniju, kas stiprina sirdi

zemeņu audzēšanas pirmsākumi meklējami 19. gs. beigās. Savukārt 20. gs. 30. gados iemācījās izaudzēt ražīgākas šķirnes, piemēram, ‘Viktorija’. Sākumā ar šo vārdu apzīmēja visas dārza zemenes.

Pasaulē ir vairāk nekā 3000 dažādu zemeņu šķirņu, un tikai neliela daļa no tām tiek audzētas Latvijā. Jānis Rīderers sarakstījis divas grāmatas par zemeņu audzēšanu. Viņa ieskatā Latvijā

visvairāk iecienītās šķirnes ir ‘Induka’ (radīta Holandē), ‘Red-Gauntlet’ (Lielbritānijā), ‘Festivalnaja’ (Krievijā), ‘Senga-Sengana’ (Vācijā), ‘Sara’ (Zviedrijā), ‘Venta’ (Lietuvā) un Latvijā selekcionētās ‘Mēness zemenes’. Taču izstādē bija apskatāmas un nobaudāmas arī citas zemeņu šķirnes: ‘Polka’ (Holandē, krustojot šķirnes ‘Induka’/‘Sivetta’), viena no populārākām šķirnēm Latvijā, jo ir augstāzīga, ar labu

garšu, stingrām, izskatīgām ogām, piemērota ne vien ēšanai, bet arī pārstrādei un saldēšanai; ‘Saulene’ (Lietuvas dārzkopības zinātniski pētnieciskajā institūtā), ‘Kama’ (Polijā, krustojot ‘Senga-Sengana’/‘Cavalier’). Viens no Pūres dārzkopju radītajiem lepnumiem ir šķirne ‘Sui-tene’. Katrai zemeņu šķirnei ir sava selekcijas vēsture un garšas īpašības.

Saņēmām arī vērtīgus padomus. Novāktas zemenes vairs nenogatavojas, tāpēc pirkot vajadzētu tikai pilnīgi gatavas ogas, Nav ieteicams tās mazgāt zem tekoša ūdens, vislabāk ir uz īsu brīdi iemērt aukstā ūdenī, tad tās nezaudē smaržu, garšu un uzturvielas. Zemenes ir ne vien smaržīgas un garšīgas, bet arī vērtīgs vitamīnu un minerālvielu avots, tāpēc ļoti ieteicama un garšīga piedeva vasaras ēdienkartei.

Uztura speciālisti iesaka zemenes lietot mazasinības gadījumā, jo tajās ir daudz folskābes (lai uzņemtu dienas folskābes devu, jāapēd 500 gramu zemeņu) un dzelzs – trīs reizes vairāk nekā brūklenēs un mežrozīšu

augļos, divas reizes vairāk nekā dzērvenēs, vīnogās un ērkšķogās. Augstais kalcija saturs pasargā kaulus no osteoporozes, savukārt silīcijskābe darbojas kā pretiekaisuma līdzeklis un mazina reumatisma radītās sūdzības. Zemenēs ir arī daudz C vitamīna, pat vairāk nekā apelsīnos un citronos. Tikai 175 gramu ogu ļauj uzņemt pieauguša cilvēka C vitamīna dienas devu. Saldzinājumā ar citām ogām tās ir īpašas ar savu olbaltumvielu un dzelzi daudzumu. Zinātnieki atklājuši, ka zemenes spēj paugstināt darba spējas. To ēšana var mazināt saslimstību ar vēzi, jo specifiskās ķīmiskās vielas ogās palēnina dažu ļaundabīgā audzēja formu attīstības ātrumu.

Ik gadu Eiropas Savienībā (ES) pārdošanai tiek izaudzētas vairāk nekā miljonus tonnu zemeņu, liecina Latvijas Valsts agrārās ekonomikas institūta (LVAEI) dati. Trīs ceturtdaļas no tām tiek pārdotas svaigas. Zemeņu audzētāju lielvalstīs Spānijā un Polijā iegūst aptuveni 40 procentu kopražas.

Ēdisim vairāk zemeņu!

Teksts un foto **Valija Berkina**

ZIŅAS ĪSUMĀ

Rundāles un Mežotnes pili, Lestenes baznīcā un Kokneses pilsdrupās no 11. līdz 14. jūlijam notiek Senās mūzikas festivāls, kas sniedz iespēju iejusties viduslaiku, renesanses un baroka laikmetā. Rundāles pils pagalmā būs radošās darbnīcas, pēc tam Baltajā zālē Andersena pasakas „Princese uz zirņa” uzvedums bērniem.

Latvijas Vīnkopju un vīndaļu biedrība jūlija sākumā rikoja Latvijas augļu un ogu vīnu konkursu sadarbībā ar kulinārijas portālu *ČetrasSezonas.lv* „Par kvalitatīvu Latvijas vīnu!”. Piedalījās 23 Latvijas vīndaļi ar 90 vīna šķirnēm. Restorānā „Tam labam būs augt” godalgoja konkursa uzvarētājus.

Daugavpils iedzīvotāji gatavojas protestiem pret Visaginas AES celtniecību, jo tā atradīsies tikai astoņus kilometrus no Latvijas robežas. Protestus nolēmusi koordinēt dabas aizsardzības biedrība „Par mūsu nākotni”. Nosūtīs atklātās vēstules Lietuvas un Latvijas valdībai ar prasību apturēt AES celtniecību.

Latgali apmeklēja un ar Latvijas prezidentu Andri Bērziņu tikās Polijas Varmijas un Mazurijas vojevodistes maršals Jaceks Protass ar uzņēmēju grupu. Īpaša uzmanība tika veltīta Daugavpīlij, lai veidotu kopīgus nākotnes sadarbības projektus.

Zemgales reģionā konkursā „Eiropas gada pašvaldība 2012” 1. vietu ieguvusi Jelgavas pilsēta, 2. vietu – Bauskas novads un 3. vietu – Dobeles novads.

AS „Liepājas papīrs” pirms gada Baltkrievijā, Gomeļas apgabalā, atvēra meitas uzņēmumu „NTS Poligrafija” standarta etiķešu un uzlīmju ražošanai. Tur strādā 27 darbinieki, apgrozījums ir 110 000 – 120 000 eiro mēnesī. Standarta produkcijas ražošana „Liepājas papīram” nesa zaudējumus, bet Baltkrievijā – dod peļņu.

Plaviņu pilsētas 85 gadu jubileju plaviņieši un pilsētas viesi svinēja ar vērienu – no Jāņiem līdz pat Pēteriem. Svētku sarīkojumi beidzās ar krāšņu ugunošanu un koncertu Zviedru skanstu estrādē. Koncertā „Pilsētai – kur upes tiekas” piedalījās vieskopas no Lietuvas Jonavas pilsētas.

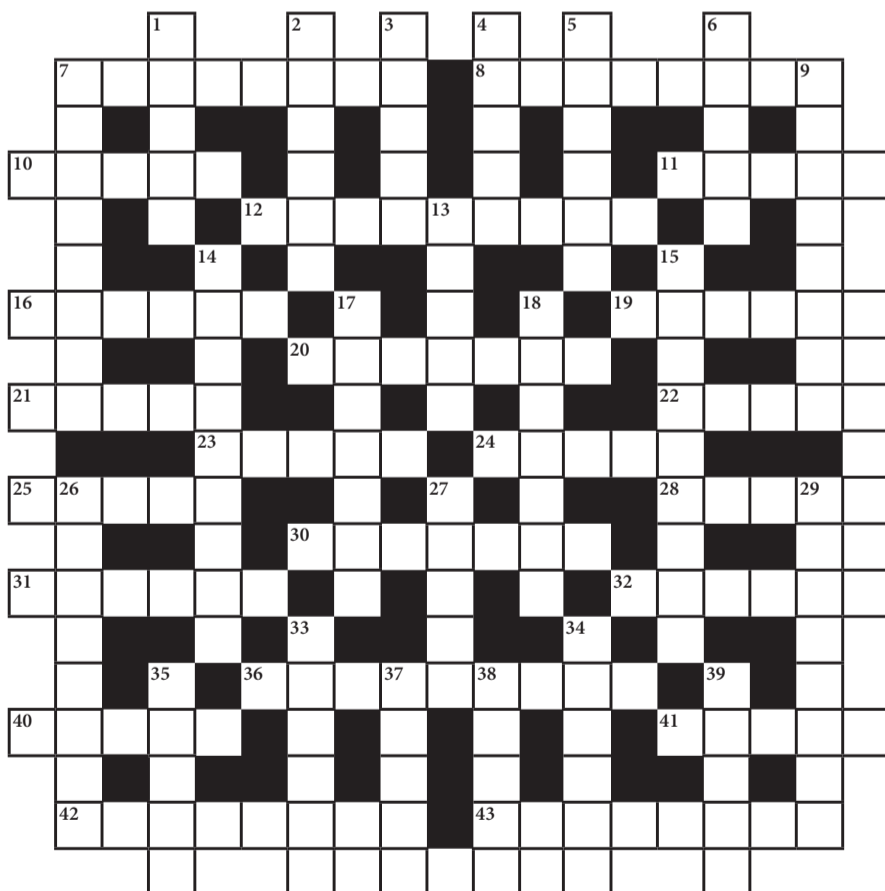
Aizkraukles novada pašvaldības delegācija viesojās Rīgas pili, kur notika Pašvaldību ģerboņu svētki. Valsts prezidents Andris Bērziņš Aizkraukles domes priekšsēdim Leonam Līdumam pasniedza Heraldikas komisijas apstiprināto ģerboņa apliecinājumu.

Pensionāram un būvinženierim Jānim Jermacānam ir ideja, kā apskatei atsegt padomju gados applūdināto Staburaga klinti, rakstīts *Latvijas Avīze*. Astoņdesmit gadus vecais inženieris joprojām strādā ar hidrostaciju rekonstrukcijas projektiem. Viņš iesaka iztaisnot Daugavas gultni labajā krastā, kur tā met likumu augšpus un lejpus Staburaga, nosprostojošot Daugavu ar betona dambi.

Gulbenes novada Stāmerienes pagastā Latvijas jaunieši kopā ar Lietuvas, Francijas, Ungārijas, Spānijas un Krievijas jauniešiem veic brīvprātīgo darbu – palīdz veciem cilvēkiem skaldīt malku un sakraut grēdās, mazgā logus, sakopj vidi ap baznīcu, tā veidojot apziņu par piederību šai vietai.

Īsziņas sagatavoja **Valija Berkina**

Krustvārdu mīkla Sastādījis Kārlis Pētersons

Līmeniski. 7. Liels, nozīmīgs laika posms. 8. Trīsgalvainais augšdelma muskulis. 10. Spožākā zvaigzne Jaunavas zvaigznājā. 11. Latviešu rakstnieks (1895-1941). 12. Divdesmitskaldnis. 16. Šķidrie audi. 19. Romiešu filozofs, literāts, valsts darbinieks (ap 4 p.m.ē – 65 m.ē.). 20. Eiropas valsts galvaspilsēta. 21. Lielbritānijas administratīvi politiska sastāvdaļa. 22. Navigācijas ierīces jūras dziļuma noteikšanai. 23. Zema barjēra gar skatuves grīdas

priekšējo malu. 24. Ugunsdroši metalla skapji vērtlietu glabāšanai. 25. Ziedkopa. 28. Adīts materiāls. 30. Grezns audums. 31. Liliju dzimtas dārzenis. 32. Stumbrs ar diviem žuburiem. 36. Plaša, dziedoša melodija. 40. Stabi zvejas tiklu žāvēšanai. 41. Mazi grauzēji. 42. Spožākā zvaigzne Skorpiona zvaigznājā. 43. Signālizācijas sprāgstlādiņi.

Stateniski. 1. Mākslas veids. 2. Visas latviešu valodā izdotās grāmatas un periodika. 3. Latviešu

literatūras un mākslas kritiķis (1877-1908). 4. Zivs, no kuņas ikriem gatavo melno kaviāru. 5. Garšviela. 6. Mūzikāli drāmatisks sacerējums. 7. Graudzāļu dzimtas augs. 9. Gramatikas daļa. 13. Gaujas pieteka. 14. Valsts Centrālamerikā. 15. Tas, kas objektīvi pastāv. 17. Pilsēta Somijas dienvidos. 18. Kaitīgi kukaiņi. 26. Zieda daļa. 27. Īsi viegla satura priekšnesumi. 29. Amerikāņu rakstnieks (1903-1987). 33. Saistaudu veidojumi. 34. Aptaujas lapa. 35. Rēzeknes pieteka. 37. Noteikta maksa par darbu un pakalpojumiem. 38. Latviešu baletdejojotājs (1936-1989). 39. Itāliešu komponists (1813-1901).

Krustvārdu mīklas (BL Nr. 26) atrisinājums

Līmeniski. 1. Podests. 4. Sumatra. 8. Grizlilācis. 9. Alga. 11. Apli. 13. Kniedes. 16. Speciāls. 18. Kilovats. 19. Sēras. 20. Ingus. 21. Astma. 22. Neass. 24. Astilbe. 25. Tablete. 28. Paletes. 29. Tase. 31. Osis. 32. Stomatologs. 33. Atlants. 34. Talants.

Stateniski. 1. Pagasts. 2. Elga. 3. Sezonāls. 4. Stāpelis. 5. Alsa. 6. Atmiņas. 7. Piles. 10. Gubernātors. 12. Piparmētras. 14. Rituāli. 15. Konsuls. 17. Sēnes. 18. Karst. 22. Nelaiimes. 23. Sameklēt. 24. Apātija. 26. Sausiņi. 27. Veste. 30. Esla. 31. Osta.

